

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Kateřinou Peroutkovou ve věci

žalobce: **V. P.**, narozený dne X.
bytem X.

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 4. 2020, č. j.: MPSV-2020/86795-911

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 4. 2020, č. j. MPSV-2020/86795-911 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 24. 1. 2020, č. j. 2651/2020/AAF (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým bylo rozhodnuto o nepřiznání dávky pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení za měsíc květen 2019.

II. Obsah žaloby

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

2. V prvním žalobním bodě žalobce namítal, že se žalovaný nevyjádřil k zákonnosti, resp. ústavnosti požadavku sociálního šetření.
3. Ve druhém žalobním bodě uvedl, že se žalovaný nevypořádal s námitkami žalobce uvedenými v odvolání (odstavce 4, 5 a 7), tedy, že mu přísluší zvýšení životního minima a plná částka živobytí 7 060 Kč, že je osobou v hmotné nouzi z důvodu aktivního hledání zaměstnání, resp. snahy o řešení odpovídající jeho velmi vážnému zdravotnímu stavu.
4. Ve třetím žalobním bodě namítal, že žalovaný pominul porovnání příjmu žalobce s náklady na bydlení, které činily v daném období 13 200 Kč. Žalobce shledává zásadní vadu v tom, že žalovaný při použití § 33 odst. 2 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“) porovnává započitatelný příjem s přiměřenými náklady na bydlení namísto toho, aby je porovnal s odůvodněnými náklady na bydlení, jak je to zřejmé ze smyslu zákona o pomoci v hmotné nouzi. Dle názoru žalobce totiž § 33 odst. 2 tohoto zákona nestanoví, že započitatelný příjem má být snížen o náklady na bydlení; dle smyslu zákona má být příjem porovnáván až po odečtení nákladů na bydlení. Je-li ust. § 33 odst. 2 výjimkou („lze s přihlédnutím ... přiznat také osobě“) resp. dobrodiním z § 33 odst. 1 tohoto zákona, je zřejmé, že nemůže stanovit přísnější podmínky. Musí se jednat o odůvodněné náklady na bydlení, nikoli jen přiměřené, které neodpovídají ekonomické realitě. Skutečnost, že do § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi nebyla zařazena slova „po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení“, je dle názoru žalobce legislativně-technická chyba, jejímž řešením je postup popsáný v nálezu Ústavního soudu ze dne 4. 2. 1997 sp. zn. Pl. ÚS 21/96 o odchýlení se od doslovného znění, vyžaduje-li to smysl ustanovení. Ani na tento argument obsažený v odvolání žalovaný nereagoval. Žalobce uvedl výpočet, kdy pokud se od započitatelného příjmu 14 745 Kč odečte částka za bydlení 13 200 Kč, zbude 1 545 Kč, což zůstane jeho matce, a žalobci nezůstane zdaleka ani existenční minimum. Pokud by se odečítaly pouze normativní náklady 11 444 Kč (dle nařízení vlády č. 320/2018 Sb.), zbude 3 301 Kč, tj. o 3 759 Kč méně než částka živobytí; tolik by tedy dle názoru žalobce měla nejméně činit výše dávky. Z uvedených důvodů žalobce navrhl zrušení prvostupňového i žalobou napadeného rozhodnutí.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný shrnul veškeré rozhodné skutečnosti v řízení o žádosti žalobce o dávku pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení, ze kterých v předmětném řízení vycházel, včetně provedených výpočtů, přičemž setrval na přijatých závěrech. Poukázal na to, že žalobci nemohl být přiznán doplatek na bydlení dle § 33 odst. 2 věty první zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť mu v témže období nebyl přiznán příspěvek na živobytí, jenž je podmínkou nároku na doplatek na bydlení, správní orgán proto postupoval dle § 33 odst. 2 věty druhé. Shledal, že celkový příjem společně posuzovaných osob v rozhodném období činil 14 745 Kč, žalobci nelze přiznat doplatek na bydlení ani dle § 33 odst. 2 věty druhé předmětného zákona, neboť tento příjem přesahuje 1,3 násobek částky živobytí (8 850 Kč). Byl přesvědčen, že výpočet částky živobytí a příjmu žalobce a společně posuzované osoby byl jednoznačně vysvětlen a proveden v souladu se zákonem, přičemž žalobce nesplňuje podmínky nároku na dávku. Správní orgán I. stupně jednoznačně vysvětlil, proč do částky živobytí žalobce započítal existenční a nikoli životní minimum. K žalobní námitce žalovaný uvedl, že pro účely § 33 odst. 2 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi se zjišťuje příjem podle § 9 odst. 1, a nikoli dle § 9 odst. 2 téhož zákona, tedy po odečtení přiměřených nákladů na bydlení. Nárok na dávku by však žalobci nevznikl ani

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

v případě, že by byly přiměřené náklady na bydlení (5 161 Kč) zohledněny. Dodal, že zákon neumožňuje započítat skutečné náklady na bydlení, jak požaduje žalobce. S ohledem na uvedené skutečnosti žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

IV. Obsah správního spisu

6. Ze správního spisu soud zjistil, že dne 29. 5. 2019 žalobce podal žádost o dávku pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení.
7. Správní orgán I. stupně vyzval žalobce, aby umožnil provedení šetření v místě, a to ve stanoveném termínu. Na tuto výzvu žalobce s odkazem na dřívější vyjádření reagoval tak, že jí nebude z jeho strany vyhověno, neboť správní orgán I. stupně neuvedl, jaké konkrétní okolnosti zamýšlí ověřovat sociálním šetřením, ani to, zda a s jakým výsledkem zvažoval mírnější prostředky z hlediska zásahu do ústavního práva domovní svobody (viz e-mail žalobce ze dne 11. 5. 2019). Dle záznamu ze šetření v místě ze dne 18. 6. 2019 žalobce šetření neumožnil.
8. Rozhodnutím ze dne 25. 7. 2019 č.j. 27765/2019/AAF rozhodl správní orgán I. stupně na základě žádosti žalobce podané dne 29. 5. 2019 o nepřiznání dávky doplatek na bydlení žalobci. V odůvodnění uvedl, že žalobce je poživitelem invalidního důchodu ve II. stupni invalidity, byl sankčně vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu maření součinnosti s úřadem práce, v květnu 2019 pracoval jako člen volební komise ve volbách do Evropského parlamentu, je osobou, která vyžaduje dietní stravování. Vyšel z toho, že dne 16. 5. 2019 zaslal žalobce sdělení ohledně skutečností, zda ho lze nadále považovat za osobu v hmotné nouzi. Dále správní orgán I. stupně uvedl, že dne 18. 6. 2019 byl učiněn na adrese, kde se žalobce a jeho matka dlouhodobě zdržují, pokus o provedení šetření na místě, žalobce byl na ubytovně zastižen, avšak sociální šetření provést neumožnil, odvolával se na své vyjádření ze dne 27. 8. 2018 týkající se základních lidských práv. Vzhledem k tomu, že žalobce neumožnil provedení sociálního šetření, a tím znemožnil ověření skutečností rozhodných pro nárok na dávku nebo její výši, nebyl doplatek na bydlení přiznán.
9. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, o kterém rozhodl žalovaný rozhodnutím ze dne 4. 11. 2019 č.j. MPSV-2019/221333-911, kterým rozhodnutí ze dne 25. 7. 2019 zrušil a věc vrátil správnímu orgánu I. stupně k novému projednání. V odůvodnění žalovaný konstatoval zjištění, že žalobci nebyl rozhodnutím ze dne 25. 7. 2019 č.j. 27728/2019/AAF v souladu s § 21 zákona o pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí přiznán, jelikož příjem společně posuzovaných osob převyšoval částku živobytí společně posuzovaných osob. Žalovaný se zabýval tím, zda správní orgán I. stupně na základě nepřiznání příspěvku na živobytí postupoval dle § 33 odst. 2 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi, a učinil závěr, že správní orgán I. stupně větu druhou uvedeného ustanovení nezkoumal a namísto toho šetřením na místě zkoumal podmínky nároku na dávku podle § 63 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Správní orgán I. stupně tedy dle žalovaného řádně neposoudil podmínky nároku na doplatek na bydlení, proto mu bylo uloženo, aby v rámci nového projednání posoudil, zda byly splněny podmínky dle § 33 odst. 2 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi a dle výsledku nového projednání vydal příslušné rozhodnutí s řádným odůvodněním dle § 68 odst. 3 správního řádu.
10. Výzvou ze dne 3. 1. 2020 vyzval správní orgán I. stupně žalobce, aby se dostavil k jednání na kontaktní pracoviště, a to k projednání zrušujícího rozhodnutí žalovaného. K této výzvě se žalobce ke správnímu orgánu I. stupně nedostavil.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

11. Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 24. 1. 2020 č.j. 2651/2020/AAF rozhodl správní orgán I. stupně o nepřiznání dávky doplatek na bydlení žalobci. V odůvodnění uvedl, že v rozhodném období únor 2019 až duben 2019 žalobce obdržel tyto příjmy: invalidní důchod ve výši 6 550 Kč měsíčně, společně posuzovaná osoba – matka žalobce obdržela v rozhodném období starobní důchod ve výši 11 881 Kč měsíčně, s odkazem na § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi správní orgán I. stupně stanovil příjem ve výši 14 745 Kč. Přiměřené náklady na bydlení stanovil správní orgán I. stupně s odkazem na § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi ve výši 5 161 Kč. Částka živobytí společně posuzovaných osob zohledňuje skutečnost, že žalobce není osobou v hmotné nouzi, neboť ačkoli je osobou invalidní ve II. stupni invalidity, není v pracovním nebo obdobném vztahu, popřípadě nevykonává tyto vztahy alespoň v rozsahu 20 hodin měsíčně, ani nevykonává samostatnou výdělečnou činnost, není veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, není ani osobou uznanou dočasně práce neschopnou a je osobou, jejíž zdravotní stav vyžaduje dietní stravování, částka živobytí tak činí 6 808 Kč, tj. 3 140 Kč + 2 578 Kč (existenční minimum 2 200 Kč + 189 Kč za pohledávky a nároky + 189 Kč za majetek) + 1 090 Kč (dieta), částka za účast v evidenci uchazečů o zaměstnání a za hodnocení snahy zohledněna nebyla, neboť žalobce není v evidenci uchazečů o zaměstnání a neprojevuje snahu zvýšit si příjem vlastní prací. Konstatoval, že žalobce sice v měsíci květnu 2019 pracoval jako člen volební komise při volbách do Evropského parlamentu, avšak tuto skutečnost relevantní neshledal, neboť účast ve volební komisi není pracovní poměr (nejde o pracovněprávní či obdobný vztah), je to funkce jmenovaná, jde o nárazovou práci. Správní orgán I. stupně konstatoval, že nárok na příspěvek na živobytí nevznikl z důvodu vysokých příjmů (vizte rozhodnutí č.j. 27728/2019/AAF), a následně přistoupil k posouzení nároku na doplatek na bydlení. Výpočet v daném případě představuje částka příjmu všech společně posuzovaných osob minus přiměřené náklady na bydlení, což musí být méně než 1,3 násobek částky živobytí všech osob, tedy konkrétně $14\,745\text{ Kč} - 5\,161\text{ Kč} = 9\,584\text{ Kč}$ a $1,3 \times 6\,808\text{ Kč} = 8\,850\text{ Kč}$. Vzhledem k tomu, že částka 9 584 Kč je vyšší než 1,3 násobek částky živobytí ve výši 8 850 Kč, tedy příjem společně posuzovaných osob přesáhl 1,3 násobek částky živobytí, žalobci nevznikl nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení. Zároveň správní orgán I. stupně posoudil i skutečnost, že žalobce neumožnil dne 18. 6. 2019 provést sociální šetření za účelem ověření skutečností rozhodných pro nárok na dávku nebo její výši. Vzhledem k uvedenému správní orgán I. stupně žalobci dávku doplatek na bydlení za měsíc květen 2019 nepřiznal. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 25. 2. 2020 odvolání.
12. V napadeném rozhodnutí vydaném dne 29. 4. 2020 se žalovaný ztotožnil se závěry správního orgánu I. stupně, který postupoval dle § 33 odst. 2 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi tj. zkoumal, zda příjem žalobce a společně posuzované osoby nepřesáhl 1,3 násobek částky živobytí těchto osob. Měl za to, že správní orgán I. stupně správně stanovil částku živobytí podle § 24 odst. 1 písm. g) zákona o pomoci v hmotné nouzi, kdy částka živobytí osoby činí částku existenčního minima, popřípadě zvýšenou o částky uvedené v § 25 - 30, tj. 2 200 Kč + 1 090 Kč částka zvýšená z důvodu dietního stravování dle § 29 zákona o pomoci v hmotné nouzi + 189 Kč částka zvýšená za pohledávky a nároky dle § 27 odst. 1 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi + 189 Kč částka zvýšená za majetek podle § 26 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Shledal, že částka živobytí žalobce tak činí 3 668 Kč, částka živobytí společně posuzované osoby – matky žalobce činí 3 140 Kč, částka živobytí společně posuzovaných osob tak činí

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

6 808 Kč. Příjem společně posuzovaných osob činí 14 745 Kč, kdy tento příjem je složen z důchodu poskytovaného v rámci důchodového pojištění, konkrétně u žalobce z invalidního důchodu ve výši 6 550 Kč měsíčně a u společně posuzované osoby – matky žalobce ze starobního důchodu ve výši 11 881 Kč měsíčně. S ohledem na § 9 odst. 1 písm. b) bod 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi je průměrný příjem společně posuzovaných osob za rozhodné období 14 745 Kč. Žalovaný shledal pochybení v tom, že správní orgán I. stupně v odůvodnění nadbytečně uvedl příjem společně posuzovaných osob stanovený dle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, což je příjem používaný pouze pro účely příspěvku na živobytí; pro účely § 33 odst. 2 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi se však zjišťuje příjem podle § 9 odst. 1 tohoto zákona. Toto pochybení nicméně nemělo dle žalovaného vliv na výsledek rozhodnutí. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobci nevzniká nárok na doplatek na bydlení v souladu s § 33 odst. 2 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť příjem společně posuzovaných osob ve výši 14 745 Kč je vyšší než částka živobytí společně posuzovaných osob ve výši 6 808 Kč a přesahuje 1,3 násobek částky živobytí společně posuzovaných osob, tj. částku 8 850 Kč ($1,3 \times 6\,808\text{ Kč}$).

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

13. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; dále jen "s.ř.s."). Při přezkoumávání vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.). Po provedeném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
14. Soud ve věci rozhodl bez jednání, protože s tímto postupem vyslovili souhlas účastníci ve smyslu ust. § 51 odst. 1 s.ř.s.
15. Doplatek na bydlení představuje dle § 4 odst. 1 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi jednu z dávek systému pomoci v hmotné nouzi. Daný zákon upravuje dva typy dávek k zajištění základních životních podmínek fyzických osob, a to dávky měsíčně se opakující (příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení) a dávky jednorázové označované souhrnně jako dávka mimořádné okamžité pomoci. Příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení jsou základními prostředky k zajištění osob nacházejících se v hmotné nouzi. Jedná se o dávky obligatorní, tedy takové, na které vzniká nárok splněním podmínek stanovených zákonem.
16. Podle § 33 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi *nárok na doplatek na bydlení má vlastník bytu, který jej užívá, nebo jiná osoba, která užívá byt na základě smlouvy, rozhodnutí, nebo jiného právního titulu, jestliže by po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení snížených o příspěvek na bydlení podle jiného právního předpisu byl a) příjem vlastníka bytu nebo jiné osoby, která užívá byt, zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí osoby (§ 24), nebo b) příjem společně posuzovaných osob zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí společně posuzovaných osob (§ 24); právní titul k užívání bytu je přitom nezbytné prokázat písemným dokladem, přičemž předložení čestného prohlášení k tomuto účelu nestačí.*
17. Podle § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi *podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí. Doplatek na bydlení lze přiznat s přihlédnutím k jejím celkovým sociálním a majetkovým poměrům také osobě, které příspěvek na živobytí nebyl přiznán z důvodu, že příjem osoby a společně posuzovaných osob přesáhl částku živobytí osoby a společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3 násobek částky živobytí osoby a společně posuzovaných osob.*

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

18. Podle § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi *nárok na příspěvek na živobytí má osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob.*
19. Podle § 9 odst. 1 písm. b) bodu 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi *pro účely tohoto zákona se za příjem, není-li dále stanoveno jinak, považuje 80 % příjmu z důchodů poskytovaných v rámci důchodového pojištění.*
20. Podle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi *příjmem osoby nebo společně posuzovaných osob se pro účely příspěvku na živobytí rozumí příjem podle odstavce 1 snížený o přiměřené náklady na bydlení; za přiměřené náklady na bydlení se pro účely tohoto zákona považují odůvodněné náklady na bydlení (§ 34), nejvýše však do výše 30 %, a v hlavním městě Praze do výše 35 % příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob. Do odůvodněných nákladů na bydlení se pro účely příspěvku na živobytí započítávají v případech, kdy nelze zjistit přesnou výši těchto nákladů podle § 34, ale dotyčná osoba takové náklady prokazatelně vynakládá, náklady až do výše, která je v místě obvyklá, avšak maximálně do výše 75 % normativních nákladů na bydlení podle zákona o státní sociální podpoře.*
21. Podle § 63 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi *zaměstnanci orgánů pomoci v hmotné nouzi jsou na základě souhlasu žadatele o dávku, příjemce dávky a osob společně posuzovaných oprávněni v souvislosti s plněním úkolů podle tohoto zákona vstupovat do obydlí, v němž tyto osoby žijí, a to s cílem provádět sociální šetření, popřípadě šetření v místě pro vyhodnocení podmínek nároku na dávky. Oprávnění k této činnosti jsou povinni prokázat služebním průkazem společně se zvláštním oprávněním vydaným příslušným orgánem pomoci v hmotné nouzi jako doložkou služebního průkazu. Toto zvláštní oprávnění obsahuje označení účelu vydání, číslo služebního průkazu, jméno, popřípadě jména, a příjmení zaměstnance a identifikační údaje vydávajícího orgánu pomoci v hmotné nouzi. O sociálním šetření, popřípadě o šetření v místě pro vyhodnocení podmínek nároku na dávky podle věty první se vždy učiní záznam ve spise.*
22. Podle § 63 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi *pokud žadatel o dávku, příjemce dávky nebo osoba společně posuzovaná tím, že nedají souhlas se vstupem do obydlí, znemožní provedení sociálního šetření, popřípadě šetření v místě, k ověření skutečností rozhodných pro nárok na dávku nebo její výši, může jim být žádost o dávku zamítnuta nebo dávka odejmuta, popřípadě snížena její výše.*
23. Předně soud konstatuje, že předmětem soudního přezkumu v projednávané věci je výše specifikované napadené rozhodnutí o nepřiznání dávky doplatku na bydlení, nikoli rozhodnutí týkající se dávky příspěvek na živobytí, byť mezi řízeními o těchto dávkách existuje určitá souvislost. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 20. 9. 2018 č.j. 10 Ads 369/2017-34: „[t]o, že podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí, neznamená, že by stačilo napadnout včasnou žalobou právě jen negativní rozhodnutí o doplatku na bydlení, kdykoli později se zmínit i o rozhodnutí ve věci příspěvku na živobytí, a založit tím soudu povinnost přezkoumat i negativní rozhodnutí o příspěvku na živobytí. Obě tato rozhodnutí, ačkoli spolu souvisejí, totiž jsou samostatnými správními akty, které mohou a mají být napadány u správního soudu samostatně a ve dvouměsíční lhůtě od jejich vydání. Rozhodnutí o příspěvku na živobytí tak není závazným podkladem rozhodnutí o doplatku na bydlení ve smyslu § 75 odst. 2 s. ř. s., které by soud mohl přezkoumat v rámci řízení o žalobě proti nepřiznání doplatku na bydlení“. Soud proto vycházel z toho, že o nároku žalobce na příspěvek na živobytí již bylo pravomocně rozhodnuto v jiném řízení, které není předmětem daného soudního řízení, a dále se proto zabýval výhradně žalobními

námitkami směřujícími do napadeného rozhodnutí o nepřiznání dávky doplatku na bydlení žalobci.

24. Ad 2) V tomto bodě žalobce vytýkal žalovanému nevypořádání se s odvolacími námitkami, dle kterých mu přísluší zvýšení životního minima a plná částka živobytí 7 060 Kč, je osobou v hmotné nouzi z důvodu aktivního hledání zaměstnání, resp. snahy o řešení odpovídající jeho velmi vážnému zdravotnímu stavu. Tato námitka je důvodná.
25. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalovaný v něm rekapituloval odvolací námitky žalobce, který mj. poukázal na nepodloženost závěru o tom, že by se žalobce nesnažil zvýšit si příjem, a na to, že hodnocení výkonu funkce v OVK je krajně formalistické, zvláště když se jedná o osobu se zdravotním postižením, navíc počet 20 hodin této práce je jistě naplněn. Žalobce tím navázal na svá předchozí podání v prvostupňovém řízení, kdy dne 16. 5. 2019 správnímu orgánu I. stupně doložil seznam jeho poptávek zaměstnání za období od ledna do března 2019, ve kterých nebyl úspěšný (spolu s doložením příslušných dokumentů), a dále na podání ze dne 28. 6. 2019 sdělující správnímu orgánu I. stupně, že žalobce měl v měsíci červnu 2019 příjem za výkon člena OVK ve výši 1 800 Kč. Tyto odvolací námitky žalobce evidentně směřovaly k případné aplikaci § 25 zákona o pomoci v hmotné nouzi, dle kterého je možné částku živobytí zvýšit, a to za následujících podmínek: odst. 1) osobě, s výjimkou osoby uvedené v odstavci 2, která má příjem z výdělečné činnosti, se zvyšuje částka živobytí o 40 % částky rozdílu mezi životním minimem osoby a existenčním minimem, odst. 2) osobě, která je uchazečem o zaměstnání a prokazatelně se snaží využít další možnosti zvýšení příjmu vlastní prací podle § 12 odst. 2, se zvyšuje částka živobytí o 40 % částky rozdílu mezi životním minimem osoby a existenčním minimem.
26. Správní orgán I. stupně v prvostupňovém rozhodnutí konstatoval, že žalobce sice v měsíci květnu 2019 pracoval jako člen volební komise při volbách do Evropského parlamentu, avšak z hlediska § 25 tuto skutečnost relevantní neshledal, neboť účast ve volební komisi není pracovní poměr (nejde o pracovněprávní či obdobný vztah), je to funkce jmenovaná, jde o nárazovou práci; počet hodin odpracovaných žalobcem správní orgán I. stupně nezjišťoval. Dále konstatoval, že žalobce byl do 2. 10. 2018 evidován jako uchazeč o zaměstnání, ale následně byl z důvodu maření součinnosti s úřadem práce sankčně vyřazen z této evidence. Při výpočtu částky živobytí správní orgán I. stupně důvod k navýšení dle § 25 zákona o pomoci v hmotné nouzi neshledal. Žalovaný se k příslušným námitkám žalobce (uvedeným v bodě 25 výše) vůbec nevyjádřil. Přesto soud neshledal důvod ke zrušení napadeného rozhodnutí, a to z následujících důvodů.
27. Z výše uvedeného vyplývá, že podmínky pro zvýšení částky živobytí dle § 25 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi splněny být v případě žalobce nemohly, neboť k jejich naplnění by žalobce musel být zařazen do evidence uchazečů o zaměstnání, přičemž v daném případě bylo správním orgánem postaveno najisto, že tato podmínka splněna od 2. 10. 2018 splněna nebyla. K tomu je třeba doplnit, že důvody vyřazení žalobce z evidence uchazečů jsou z hlediska daného § 25 odst. 2 irelevantní, oprávněnost tohoto vyřazení v rámci řízení o doplatku na bydlení správními orgány přezkoumávána být nemůže. Rovněž z hlediska díkce § 25 odst. 2 nemůže být postačující, pokud by se žalobce v rozhodném období snažil využít další možnosti zvýšení příjmu vlastní prací, aniž by byl zároveň uchazečem o zaměstnání. Podle předmětného ust. § 25 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi totiž musejí být splněny obě podmínky. Tedy, i když se žalovaný s danou

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

námítkou žalobce v napadeném rozhodnutí výslovně nevypořádal, nemohlo to na postavení žalobce nic změnit, neboť této námitce by žalovaný vyhovět nemohl.

28. Pokud jde o splnění podmínky dle § 25 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, vychází prvostupňové rozhodnutí z chybné úvahy o irelevanci činnosti žalobce jako člena volební komise z důvodu, že nejde o pracovní poměr, ale o jmenovanou funkci. Zákon totiž v § 25 odst. 1 stanoví pojem „příjem z výdělečné činnosti“, nikoli pouze z pracovního poměru. Podle komentáře Zákona o pomoci v hmotné nouzi: Praktický komentář, Wolters Kluwer, Pavelková, Grunerová, Beck, k § 25 odst. 1: „*V první skupině jsou osoby, které nepatří do druhé skupiny a mají příjem z výdělečné činnosti. Jedná se o osoby samostatně výdělečně činné nebo osoby v pracovním nebo obdobném vztahu. Pokud jde o osoby v pracovním nebo obdobném vztahu, musí mít v rozhodném období z těchto vztahů příjem a musí tyto vztahy vykonávat alespoň 20 hodin měsíčně [§ 3 odst. 1 písm. a)]. To znamená, že jestliže bylo u osoby vyhodnoceno pro přiznání stavu hmotné nouze [§ 3 odst. 1 písm. a)], že tuto podmínku splňuje, je tato podmínka splněna i v tomto případě.*“ Stejný komentář pak k § 3 téhož zákona uvádí: „*Za pracovní nebo obdobný vztah se považuje především klasický pracovní poměr, služební poměr, dohody o provedení práce, dohody o pracovní činnosti, popř. jiné práce za odměnu.*“

29. Z tohoto výkladu tedy plyne, že z hlediska vykonávané výdělečné činnosti (podle § 25 odst. 1) není podstatné hledisko formální, ale hledisko materiální, tedy musí se jednat o výkon určité práce za odměnu a v minimálním rozsahu 20 hodin za měsíc. Není tedy vyloučeno, aby takovou prací byl i výkon funkce člena volební komise, za kterou vzniká nárok na odměnu. Skutečnost, že žalobce je osobou invalidní ve II. stupni, však na toto posouzení nemá vliv, relevantní by ve smyslu § 3 odst. 1 písm. a) daného zákona bylo, pouze pokud by žalobce byl invalidním ve III. stupni.

30. Nicméně, důvodem, pro který práce člena volební komise nemohla být v dané věci relevantní, je skutečnost, že nebyla vykonávána v rozhodném období od února do dubna 2019, avšak až v květnu 2019. Správní orgán I. stupně tak postupoval správně, pokud tuto práci z hlediska § 25 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, tedy případného zvýšení částky živobytí žalobce, nezohlednil, i když měl v této souvislosti použít jiné odůvodnění.

31. Tedy, ani v tomto případě, byť se žalovaný s danou námitkou žalobce v napadeném rozhodnutí výslovně nevypořádal, nemohlo to na postavení žalobce nic změnit, neboť této námitce by žalovaný vyhovět nemohl. Žalovaný nemohl rozhodnout jinak, než prvostupňové rozhodnutí nepřiznávající žalobci nárok na doplatek na bydlení za květen 2019 potvrdit, práce člena volební komise žalobce v květnu 2019 při výpočtu částky živobytí zohledněna být nemohla. Napadeným rozhodnutím tak nedošlo k zásahu do veřejných subjektivních práv žalobce, který by byl důvodem pro zrušení tohoto rozhodnutí.

32. Ad 3) V projednávané věci je rozhodná skutečnost, zda žalobci v příslušném období vznikl nárok na příspěvek na živobytí či nikoli, neboť podle toho lze rozlišit, zda mohl žalobce získat dávku pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení podle § 33 odst. 2 věty první zákona o pomoci v hmotné nouzi, nebo podle § 33 odst. 2 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi. V tomto směru dospěly správní orgány ke shodnému závěru, že žalobci v rozhodném období nárok na příspěvek na živobytí nevznikl, k čemuž odkázaly na rozhodnutí ze dne 25. 7. 2019, č. j. 27728/2019/AAF, kterým žalobci k jeho žádosti ze dne 29. 5. 2019 nebyl v souladu s § 21 zákona o pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí přiznán, a to z důvodu vysokých příjmů, kdy příjem společně posuzovaných osob

prevyšoval částku živobytí společně posuzovaných osob; toto je v projednávané věci nesporné. Tato skutečnost s ohledem na výše citovaný § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi jednoznačně neumožňuje žalobci získat doplatek na bydlení dle věty první § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť daný nárok je primárně podmíněn právě získáním nároku na příspěvek na živobytí. Dle věty druhé § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi je ovšem možné předestřenou podmínku prolomit, pakliže příjem osoby a společně posuzovaných osob přesáhl částku živobytí osoby a společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3 násobek částky živobytí osoby a společně posuzovaných osob. Pokud naopak příjem 1,3 násobek částky živobytí přesahuje, nelze doplatek na bydlení přiznat za žádných okolností.

33. Na základě uvedeného byl proto nárok žalobce na dávku pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení správními orgány posuzován podle § 33 odst. 2 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi, správní orgány tedy zkoumaly, zda příjem žalobce a společně posuzované osoby (matky žalobce) nepřesáhl 1,3 násobek částky živobytí žalobce a společně posuzované osoby.
34. Částka živobytí společně posuzovaných osob byla správními orgány stanovena ve výši 6 808 Kč, a to v případě žalobce dle § 24 odst. 1 písm. g) zákona o pomoci v hmotné nouzi, kdy částka živobytí osoby byla stanovena na 3 668 Kč, a v případě společně posuzované osoby (matky žalobce) dle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi, kdy částka živobytí matky žalobce byla stanovena na 3 140 Kč. Pokud jde o 1,3 násobek výše uvedené částky živobytí společně posuzovaných osob, ten dle závěru správních orgánů činil 8 850 Kč, k tomu soud nemá žádné výhrady.
35. Žalobce byl v rozhodném období (tj. v souladu s § 10 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi pro měsíc květen 2019 v období měsíců únor až duben 2019), příjemcem invalidního důchodu ve výši 6 550 Kč měsíčně, společně posuzovaná osoba byla ve stejném rozhodném období příjemkyní starobního důchodu ve výši 11 881 Kč měsíčně. Příjem společně posuzovaných osob je tvořen z důchodů poskytovaných v rámci důchodového pojištění, proto se v daném případě v souladu s § 9 odst. 1 písm. b) bod 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi započte 80 % příjmu z důchodů poskytovaných v rámci důchodového pojištění, tj. průměrný měsíční příjem společně posuzovaných osob v rozhodném období činí 14 745 Kč. Otázkou bylo, zda tento příjem společně posuzovaných osob snížit o přiměřené náklady na bydlení podle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi.
36. Podle komentáře Zákona o pomoci v hmotné nouzi: Praktický komentář, Wolters Kluwer, Pavelková, Grunerová, Beck, k § 33: *„Jedině v případě, že příspěvek na živobytí nebyl osobě přiznán z důvodu, že měla vysoký příjem, resp. její příjem (příjem společně posuzovaných osob) přesáhl částku živobytí, může této osobě nárok na doplatek na bydlení vzniknout i bez nároku na příspěvek na živobytí. A to pouze za předpokladu, pokud tento příjem sice přesáhne částku živobytí, avšak nepřesáhne 1,3násobek částky živobytí osoby (společně posuzovaných osob). Použití tohoto pravidla je vázáno na poměrně široké správní uvážení. Pro zjištění 1,3násobku částky živobytí osoby (společně posuzovaných osob) se počítá s částkou živobytí, která byla určena pro nárok na příspěvek na živobytí podle § 24. Taktéž příjem se pro tento případ započítává z příspěvku na živobytí, tzn. snížený o přiměřené náklady na bydlení (srov. § 9 odst. 2 a 3).“*
37. Tento výklad zastává též judikatura Nejvyššího správního soudu (srovnej například rozsudek ze dne 24. 1. 2019, č. j. 7 Ads 396/2018-27). Soud v této souvislosti shledal

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

správným výpočet správního orgánu I. stupně, který uvedl, že výpočet představuje částku příjmu všech společně posuzovaných osob mínus přiměřené náklady na bydlení, což musí být méně než 1,3 násobek částky živobytí všech osob, tedy konkrétně 14 745 Kč - 5 161 Kč = 9 584 Kč. Správní orgán I. stupně tak dospěl ke správnému závěru, že částka 9 584 Kč je vyšší než 1,3 násobek částky živobytí ve výši 8 850 Kč a žalobci tedy nevznikl nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení.

38. Žalobce se v žalobě domáhal zohlednění tzv. odůvodněných nákladů na bydlení, takový postup ale není v souladu se zákonem. V rozsudku ze dne 27. 6. 2018, č. j. 6 Ads 20/2018-32, a ze dne 24. 1. 2019, č. j. 7 Ads 396/2018-27 Nejvyšší správní soud vysvětlil, že: *„[z]ákon o pomoci v hmotné nouzi rozlišuje mezi odůvodněnými náklady na bydlení (§ 34) a přiměřenými náklady na bydlení. Za přiměřené náklady na bydlení jsou dle § 9 odst. 2 zákona považovány odůvodněné náklady na bydlení, avšak pouze do výše 30 % příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob, resp. 35 % v hlavním městě Praze. Pro účely zákona o pomoci v hmotné nouzi se přitom zohledňuje příjem, který je snížen o odůvodněné náklady na bydlení, avšak pouze do výše přiměřených nákladů na bydlení. Jinými slovy, jsou-li odůvodněné náklady na bydlení vyšší než přiměřené náklady na bydlení, k rozdílu se při stanovení příjmu nepřiblíží. Příjem vypočtený podle § 9 odst. 2 zákona tak nepředstavuje reálný příjem osoby, jak mylně dovozuje stěžovatelka, ale výsledek matematické operace zohledňující právní úpravu v § 9 odst. 1 a 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Pro posuzování nároku na dávky dle zákona o pomoci v hmotné nouzi proto nelze vyjít z představy, že nárok na dávky má ten, jehož výdaje na bydlení jsou vyšší než jeho příjmy, ale je nutné postupovat dle příslušných ustanovení, která výpočet „příjmů“ a „výdajů“ specifickým způsobem upravují. Prosté srovnání odůvodněných nákladů na bydlení a příjmů všech společně posuzovaných osob v rodině stěžovatelky tak nemůže automaticky bez dalšího vést k přiznání doplatku na bydlení.“*
39. Odůvodněné náklady na bydlení by byly v řízení o doplatku na bydlení zkoumány jedinečně za předpokladu, že by na něj měl žalobce nárok, tj. hrály by roli při stanovení konkrétní výše doplatku. Naopak pro účely příspěvku na živobytí počítá zákon o pomoci v hmotné nouzi s tzv. přiměřenými náklady na bydlení, které představují maximálně 35 % průměrného měsíčního příjmu (zde tedy 35 % z 14 745 Kč). Přiměřené náklady na bydlení (vizte § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi) a odůvodněné náklady na bydlení (vizte § 34 zákona o pomoci v hmotné nouzi) jsou dva rozdílné pojmy dle zákona o pomoci v hmotné nouzi, a nelze je tudíž zaměňovat.
40. Související žalobní námitky žalobce stran nutnosti porovnání příjmu společně posuzovaných osob s odůvodněnými náklady na bydlení jsou proto nepřipadné. Nic nenasvědčuje žalobcovým závěrům, že znění ustanovení § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi je legislativní chybou, kdy je nutné se od zákonného znění odchýlit, v souladu s nálezem Ústavního soudu ze dne 4. 2. 1997 sp. zn. Pl. ÚS 21/96. Podle tohoto nálezu, je nutno rozlišovat případy, ve kterých lze soulad ustanovení právního předpisu s ústavním pořádkem zabezpečit jeho ústavně konformní interpretací a kdy tak učinit nelze a je nutno přistoupit k jeho zrušení. V projednávaném případě však soud neshledal, že by ustanovení § 33 odst. 2 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi bylo v rozporu s ústavním pořádkem, postup nastíněný ve zmiňovaném nálezu se proto neuplatní.
41. S ohledem na výše uvedené soud shledal, že žalovaný sice nepřesně korigoval správné závěry správního orgánu I. stupně, na výsledek to však nemělo žádný vliv, neboť ani po zohlednění přiměřených nákladů na bydlení žalobce podmínky § 33 odst. 2 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi nesplňuje. Soud shledal, že by bylo příliš

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

formalistické rušit rozhodnutí žalovaného s tím, aby rozhodl stejně, avšak s jiným odůvodněním. Zásadní požadavek žalobce, aby při posouzení podmínek na vznik nároku na doplatek na bydlení správní orgány zohlednily náklady odůvodněné, není v souladu se zákonem a není možné mu vyhovět, jak ostatně zdejší soud ve věci žalobce již opakovaně judikoval (rozsudky ze dne 24. 3. 2022 č.j. 2 Ad 17/2020-45, č.j. 2 Ad 19/2020-31 a č.j. 2 Ad 27/2020-34 a rozsudek ze dne 13. 4. 2022 č.j. 19 Ad 11/2020-37).

42. Ad 1) Pokud jde o námitku žalobce k zákonnosti, resp. ústavnosti požadavku na umožnění provedení sociálního šetření či šetření v místě, soud s odkazem na § 63 odst. 1 a 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi konstatuje, že toto je zákonem o pomoci v hmotné nouzi výslovně předpokládáno, a to včetně případných negativních důsledků při nevyhovění tomuto úkonu, v nyní projednávaném případě je však toto bez vlivu; žalobci nebyla dávka pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení přiznána, neboť jak již bylo řečeno výše, žalobce nesplnil zákonné podmínky stanovené v § 33 odst. 2 věty druhé zákona o pomoci v hmotné nouzi a v ustanoveních souvisejících.
43. Nad rámec uvedeného pak soud pro úplnost připomíná, jak je žalobci jistě již známo z rozsudků vydaných v rámci jeho dalších řízení, že „*zákon o pomoci v hmotné nouzi je vystavěn na tom, že je nutné oprávněným osobám v hmotné nouzi pomáhat. Na druhé straně je nezbytné, aby osoby tento systém nezneužívaly (srov. též rozsudek NSS ze dne 22. 2. 2017, čj. 6 Ads 220/2016-32). Veřejné prostředky, ze kterých jsou doplatky na bydlení poskytovány, je potřeba chránit před neoprávněným využíváním. Je proto namístě, aby správní orgány (zde pobočka úřadu práce) ověřovaly, zda jsou žadatelé o dávky skutečně v hmotné nouzi (2 Ads 376/2020, bod 17). Sociální šetření představuje jeden z možných prostředků k řádnému zjištění skutkového stavu. Není nutné je vždy provádět, nelze však na ně ani nahlížet jako na nějaké krajní opatření (4 Ads 184/2020, bod 14, 2 Ads 376/2020, bod 18). Sociálním šetřením se ověřují skutečnosti, které v řízení o přiznání doplatku na bydlení žadatel dosud dokládal listinnými prostředky (2 Ads 376/2020, bod 17). Pokud stěžovatel žádá o finanční plnění z veřejných rozpočtů, lze od něj požadovat přiměřenou součinnost (4 Ads 184/2020, bod 15). Sociální šetření (zde v podobě prohlídky pokoje na ubytovně) může představovat zásah do soukromí a nedotknutelnosti obydlí stěžovatele a osob, které s ním obydlí sdílejí. Nejedná se však o natolik závažný zásah, aby jej v nynější věci stěžovatel nebyl případně povinen strpět. Stěžovatel obýval pokoj na ubytovně, kde je z povahy věci míra soukromí nižší. Stěžovatel v žádosti pouze uvedl, že na pokoji v ubytovně bydlí se svou matkou; jiné poznatky úřad práce neměl. Stěžovateli měl dostatečný čas, aby umožnil sociální šetření. Byl poučen o následcích, pokud šetření neumožní. Úřadu práce nelze vytýkat, že se pokusil zjistit a ověřit potřebné údaje v souvislosti s žádostí přímo, tj. sociálním šetřením, nikoli zprostředkovaně, např. dotazem na provozovatele ubytovny (4 Ads 184/2020, bod 17, 2 Ads 376/2020, bod 22).“ (vizte rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 5. 2021, č. j. 10 Ads 29/2021-38). V právní větě k výše uváděnému rozsudku ze dne 9. 11. 2020 č.j. 4 Ads 184/2020 – 59 je pak kategoricky konstatováno: „Po žadateli o dávku pomoci v hmotné nouzi lze spravedlivě požadovat, aby poskytl správním orgánům potřebnou součinnost při ověřování jeho sociálních a majetkových poměrů, mj. aby jim umožnil provést sociální šetření ve svém obydlí (§ 63 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi).“*
44. Ze všech výše uvedených důvodů soud žalobu podle ustanovení § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítl.

45. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s. Žalobce neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalovanému nenáleží podle zákona.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 15. června 2022

Mgr. Kateřina Peroutková, v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.